

Λέξεις, λέξεις, ...διαλέξεις (Σαΐξπηρ) — Οί δεκατρείς και ὁ ἕνας. — Ἡ νέα Ἑλλάς καὶ οἱ παλαιοὶ λόγιοι. — «Παρνασσός» καὶ «Βύρων» — Ἀναγνώσματα, ἐπιστημονικά μαθήματα, φιλολογικά τέταρτα. — 2 καὶ 20. — Αἱ 100 διαλέξεις. — Τὰ θέματα τῆς Γαλλικῆς ποιήσεως. — Yvette Guilbert. — Διαλεκτοὶ διαλέκται.

Διαλεξομανία. Δεκατρείς (ἀριθ. 13) Ἀθηναῖοι λόγιοι εἰς τὸ μῦθον τοῦ Παλ. Φαλήρου τρώγοντες καὶ μὴ τρωγόμενοι συνωμολόγησαν ἀμοιβαίαν ὑποτίτην ὅπως δώσουν σειρὰν διαλέξεων κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅστις ἐν τούτοις δὲν προμηνύεται βαρὺς. Εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ κ. κ. Ἀννίνος, Νιρβάνας, Δαμβέργης, Δημητράκοπουλος καὶ ἡ κυρία του, Λάσκαρης, Καμπούρογλους, Δαφαλέξης — ἕως ἐδῶ δικαιολογοῦνται ὡς αἱ διαλέξεις — Πολέμης, Δεληκατερίνης, Μελίς, Τσοκόπουλος, Λιδωρίκης καὶ Σαμάρας. Ὁ τελευταῖος ὑποτίθεται ὅτι προσελήφθη διὰ τὰς ὑποχρεώσεις πρὸς συγκάλυψιν τῶν συγκρούσεων εἰς τὰς εἰσπράξεις. Θὰ ὁμιλήσουν περὶ τῆς Νέας Ἑλλάδος, ἥτοι τῶν ἡθῶν, ἐθίμων, ἀγμάτων, χορῶν, τέχνης καὶ κοινωνικῆς ζωῆς. Τὸ ἀξιοπερίεργον τοῦ συνεταγισμοῦ αὐτοῦ εἶνε ὅτι, πλὴν δύο, κανεῖς τῶν δὲν «ἐξηγάγε τὸν πόδα» πρὸ ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ἐκ τῆς Ἀττικῆς χθονὸς πρὸς ἐπισκεψιν τῶν μερῶν αὐτῶν. Καὶ μόνον δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἀξίζει νὰ ἐνωτισθῇ κανεῖς τῶν ρημάτων τῶν ἢ μᾶλλον κριμάτων.

Ταυτοχρόνως ὑπερλήθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν πρὸς ἔγκρισιν καταστατικὸν ἰδρύσεως Ἑταιρείας ἑορτῶν καὶ διαλέξεων ὑπὸ ὁμάδος, εἰς ἣν οὔτε εἰς ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων δὲν ὑπάρχει. Πρόκειται προφανῶς περὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐπίσης ἀγγέλλει διαλέξεις τὸ φιλολογικὸν τμήμα τῆς «Τέχνης» ἐπὶ θεμάτων κυρίως καλλιτεχνικῶν.

Τί θὰ βγῇ ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν προαγγελλομένην διαλεξοκαταιγίδα;

★

Ἀς ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν διαλέξεων ἐν Ἑλλάδι. Οἱ φιλολογικοὶ Σύλλογοι ἄλλοτε «Παρνασσός» καὶ «Βύρων» εἶχον καθιερώσει τὰ «ἀναγνώσματα» οἱ κορυφαῖοι τότε λογογράφοι καὶ ποιηταί — Ροΐδης, Βλάχος, Παράσχος κλπ. — συνεκέντρωναν πλῆθος νέων εἰς ἀσφυκτικὰς αἰθούσας. Ἐπειτα ἤρχισαν αἱ ἐπιστημονικαὶ διαλέξεις τοῦ «Παρνασσού», — μαθήματα μᾶλλον Πανεπιστημιακὰ Φυσικῆς, Ζωολογίας καὶ ἐν γένει πραγματογνωσίας. Ἐπειτα εἰσῆχθησαν ἐπὶ τὸ νεωτεριστικώτερον τὰ «Φιλολογικὰ τέταρτα» — καὶ τὰ διέπραξαν οἱ πλείστοι τῶν ἡδὴ ἀποτελεσάντων τὸν νεοφανῆ ὄμιλον — Παρήγοροντο τρεῖς λόγιοι τὸ αὐτὸ ἀπόγευμα, λαμβάνοντες συνήθως δραχμὰς 2 καὶ 20 ἑκατοστὰ ἐκ τῶν μονοδράχμων εἰσόδων, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξόδων. Ὡς ἦτο ἐπόμενονον ἐμαράνθησαν αἱ διαλέξεις, ὡς Ἀπριλιάτικα ρόδα. Δραστήριος φιλότεχνος, ὁ κ. Παπῆς, ἐπεχείρησε νὰ διοργανώσῃ σειρὰν φιλολογικῶν διαλέξεων εἰς τὸ Ὑδρεῖον. Μετέσχον, ἐκ τῶς ἄλλων, οἱ κ. κ. Καζλαμάνος, Σωτηριάδης, Κουρτίδης. Ἀλλὰ τὰ θέματα, ἱστορικὰ κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ τῆς βαρεῖας φιλολογίας, δὲν ἦσαν εὐκολοχόνητα

καὶ τὰ καθίσματα μάτην ἀνέμενον πελάτας.

Κυρίως οὔτε τὰ θέματα ἔπαιαν, οὔτε οἱ ὁμιλοῦντες — μολονότι *κ ο ν φ ε ρ α ν σ ι ἐ* κανεῖς δὲν ὑπάρχει ἐδῶ· μόνον εἰς ὑπῆρξεν, ὁ μακαρίτης Σπανδοῦνης. Πταίει ἡ κοινωνία, ἡ ὁποία ἐνῶ ἐθίζεται εὐχερδέστατα εἰς τὸν συρμὸν τοῦ ἐνδύματος, δὲν ἠμπορεῖ νὰ προσανατολισθῇ ἀκόμη πρὸς τοὺς πνευματικούς ὁρίζοντας, διότι λείπει ἡ ἀληθινὴ μόρφωσις, ἡ ἀπαιτούσα ὡς ἀνάγκην τὴν διανοητικὴν τροφὴν.

★

Πρὸ τίνος ἔλαβα ἀπὸ τὸ Παρίσι ἓνα τεῦχος ἥτο πρόγραμμα διαλέξεων — τῶν τόσφ συνηθεσάντων ἐκεῖ — ἀποτελούμενον ἐξ 24 σελίδων. Τὰς διοργανώνει κατ' ἔτος ἡ Φιλολογικὴ σχολὴ «L'Université des Annales». Σειρὰ 100 διαλέξεων ἀναγγέλλεται, αἱ ὁποῖαι ἔχουν δύο μεγάλα πλεονεκτήματα. Ἐχουν μέθοδον καὶ ἐνδιαφέρον. Ἰδοὺ τὰ θέματα. — Ἱστορία: Αἱ μεγάλοι φυσιογνομίαι τῆς Ἀναγεννήσεως, ἀπὸ τοῦ Φραγκίσκου Α' μέχρι τῆς βασιλισσῆς Μαργαῶς — Ξένη φιλολογία: Τὸ θέατρον καὶ τὰ γράμματα κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν (Σαΐξπηρ, Κερβαντές, Ἀριόστος, Τάσπος) — Τέχνη: Τὰ ἀριστουργήματα τῆς Ἀναγεννήσεως (Οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τῆς τέχνης τοῦ 19^{ου} αἰῶνος) — Γαλλικὴ φιλολογία: Τὰ θεμελιώδη, τὰ αἰώνια θέματα τῆς ποιήσεως — Οἱ σύγχρονοι: Ἡ γυνὴ κατὰ τοὺς συγχρόνους συγγραφείς — Μουσικαὶ ἐκτελέσεις καὶ ἑορταὶ ἀρχαῖαι. Ἐκάστη σειρὰ 15 διαλέξεις. Οἱ — ἀλήθεια, αὐτοὶ ποὺ κάμνουν τὰς διαλέξεις πὼς πρέπει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν νὰ λέγονται; Ὁμιλεῖται; Ἡ ἐπὶ τὸ κυριολεκτικώτερον διαλέκται; — οἱ διαλέκται λοιποὶν ποιοῖ; Ἀκαδημαῖκοι, ὡς ὁ Λεμαίτρ, ὁ Φαγκέ, ὁ Ρουζόν, ὁ Ρισπὲν — ἰδίως αὐτὸς — καὶ ἄλλοι. Αἱ δὲ τιμαὶ τῶν διαλέξεων; 35 φρ. ἐκάστη σειρὰ. 215 φρ. ὅλαι. Ἀνυθῆναι τοὺς συμπατριώτας μου διαλέκτας τοὺς ἐν Παλαιῷ Φαλήρῳ συμποσιάσαντας, εἰς τοὺς ὁποίους προσφέρω ἓνα τόσφ δυνατὸν ὀρεκτικὸν διὰ τὰς μελλούσας πανδαισίας τῶν.

Ἡ ὥραιότερα σειρὰ τῶν ἀνωτέρω διαλέξεων εἶνε τὰ «Θέματα τῆς ποιήσεως» Ἰδοὺ μερικαὶ λεπτομέρειαι: Ἡ πατρις ἐν τῇ ποιήσει, ἡ φύσις, ὁ ἔρως, ἡ νεότης, ἡ ἀνάμνησις, ὁ ἥρωισμός, ἡ φιλία, ἡ εὐτυχία, ἡ θάλασσα — ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα πὼς τὸ ἤμνησαν οἱ Γάλλοι ποιηταί.

Ταυτοχρόνως ἔλαβα καὶ ἐν ἄλλο πρόγραμμα μουσικῶν καὶ ποιητικῶν ἀκροαμάτων τῆς Yvette Guilbert τὰ ὁποῖα καὶ ἤρχισαν εἰς τὴν αἶθουσαν Gaveau. Σειρὰ 15 διαλέξεων μὲ εἰσοδὸν 8—3 φρ. Τὸ τραγοῦδι τῶν παλαιῶν χρόνων, λαϊκόν, ποιμενικόν, χορευτικόν, συμποσιακόν, ἐργατικόν, ἀρχαῖαι μουσικαὶ καὶ κομωδία καὶ ὀπερέττα λησμονημένα, μπαλέτα παλαιῶν χρόνων, ἐπαρχιακά ἄσματα, ἀρχαίων ἁλλων ποιητῶν καὶ συγχρόνων ποιήματα, ὡς ὑπὸ τῶν νεωτέρων μουσικῶν ἐτονίσθησαν. Χορωδία καὶ ὀρχήστρα θὰ ὑποβοηθῇ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα εἶνε ἱκανὰ νὰ δώσουν πληρὴν ἰδέαν τῆς μουσικῆς τῆς Γαλλίας κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους.

Τὰ πρόχειρα ξένα αὐτὰ παραδείγματα δὲν πρέπει νὰ μῆς ἀπελπίζον· ἀπλῶς νὰ ὠθοῦν εἰς μίμησιν, μὲ τὰς ἀναλογίας πάντοτε τῶν συνθηκῶν τοῦ πολιτισμοῦ.

Θὰ ἐπιτύχουν αἱ Ἀθηναῖκαὶ διαλέξεις; Εὐχομαι ὅλαι νὰ ἐλκύουν τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον. Στὴν ἀναβροχίαν, ἐπὶ τέλους, καλὸ εἶνε καὶ τὸ χαλάσι — ἔλεγον οἱ πατέρες μας, καίτοι δὲν εἶχαν τὴν σοφίαν τῶν ἡμετέρων διαλεκτῶν, τῶν ἀρετὰ διαλεκτῶν ὑπὸ ἔσποιν φήμης.

ΔΑΦΝΙΣ